

Socialförvaltningen
Tjänsteskrivelse till socialnämnden

Datum:
2022-03-09

Diarienummer:
SCN-2022-00127

Handläggare:
Helene Göransdotter Löwgren

Rapport för romsk inkludering år 2021

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

- 1. att** godkänna rapporten och lägga den till handlingarna.

Ärendet

Socialnämnden har det kommunövergripande samordningsansvaret för kommunens arbete med att förbättra den nationella minoriteten romers situation. Arbetet är rättighetsbaserat och utgår från den nationella strategin för romsk inkludering samt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Utvecklingsarbete sker i samarbete mellan socialförvaltningen, kulturförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen, utbildningsförvaltningen, kommunledningskontoret och det romska civila samhället.

Inom ramen för en samordnad och långsiktig strategi för romsk inkludering 2012 – 2032 (Skr. 2011/12:56) har Uppsala kommun under en fyraårsperiod (2016 – 2020) haft möjlighet att vara en utvecklingskommun för romsk inkludering.

Under utvecklingsperioden erhöll kommunen ett ekonomiskt stöd från regeringen som användes till att täcka utbildnings- och kompetenshöjande insatser, kulturinsatser, metodarbete, processtöd, information samt deltagande i konferenser och seminarier.

År 2020 tecknade socialnämnden ett avtal med föreningen Fredens hus i Uppsala att tillsammans med kommunen genomföra fortsatta utbildnings- och kompetenshöjande insatser för personal, genomföra workshops på högstadie- och gymnasieskolor på temat mänskliga rättigheter med romsk inkludering i fokus, samt arrangera folkbildnings- och kulturaktiviteter inom ramen för romsk inkludering. Majoriteten av insatserna genomfördes under 2021.

I bifogad rapport redovisas vad som har genomförts i arbetet för romsk inkludering under 2021. Rapporten innehåller genomförda workshops i högstadieskolor och gymnasieskolor, kompetenssatsningar för medarbetare, genomförda publika

arrangemang samt insatser tillsammans med den nationella minoriteten romer bosatta i Uppsala.

Den nationella strategin samt arbetet för romsk inkludering innefattar inte gruppen socialt utsatta EU-medborgare.

Beredning

Ärendet har beretts inom socialförvaltningen med inhämtande av uppgifter från föreningen Fredens hus samt från samverkanspartner inom kommunen.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 9 mars 2022.
Bilaga, Rapport romsk inkludering år 2021.

Socialförvaltningen

Tomas Odin
Förvaltningsdirektör

Datum:
2022-03-07Diarienummer:
SCN-2022-00127Handläggare:
Helene Göransdotter Löwgren

Rapport för romsk inkludering år 2021

Bakgrund

Socialnämnden har det kommunövergripande samordningsansvaret för kommunens arbete med att förbättra den nationella minoriteten romers situation. Arbetet är rättighetsbaserat och utgår från den nationella strategin för romsk inkludering samt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Utvecklingsarbete sker i samarbete mellan socialförvaltningen, kulturförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen, utbildningsförvaltningen, kommunledningskontoret och det romska civila samhället.

Inom ramen för en samordnad och långsiktig strategi för romsk inkludering 2012 – 2032 (Skr. 2011/12:56) har Uppsala kommun under en fyraårsperiod (2016 – 2020) haft möjlighet att vara en utvecklingskommun för romsk inkludering.

Under utvecklingsperioden erhöll kommunen ett ekonomiskt stöd från regeringen som användes till att täcka utbildnings- och kompetenshöjande insatser, kulturinsatser, metodarbete, processtöd, information samt deltagande i konferenser och seminarier.

År 2020 tecknade socialnämnden ett avtal med föreningen Fredens hus i Uppsala att tillsammans med kommunen genomföra fortsatta utbildnings- och kompetenshöjande insatser för personal, genomföra workshops på högstadie- och gymnasieskolor på temat mänskliga rättigheter med romsk inkludering i fokus, samt arrangera folkbildnings- och kulturaktiviteter inom ramen för romsk inkludering. Majoriteten av insatserna genomfördes under 2021.

Aktiviteter under 2021

Workshops på högstadie- och gymnasieskolor

Tillsammans med Uppsalas romska ungdomsambassadör har en workshop skapats utifrån mänskliga rättigheter, minoritetsrättigheterna med särskilt fokus på romsk

inkludering samt diskrimineringslagstiftningen. Workshopen har genomförts fysiskt vid tjugo tillfällen under 2021 i högstadieskolor och gymnasieskolor. Responsen från elever och lärare som deltog under workshoparna var positiv och det är fortsatt möjligt för skolor att kostnadsfritt boka workshopen med fokus på nationella minoriteter.

[Elever lär sig om nationella minoriteter \(uppsala.se\)](https://www.uppsala.se/elever-lar-sig-om-nationella-minoriteter)

[Nationella minoriteter - Fredsportalen](https://fredsportalen.se/)

Utbildningsinsatser för medarbetare

I samverkan mellan socialförvaltningen, kommunledningskontoret och föreningen Fredens hus har utbildningar genomförts riktade särskilt till medarbetare på Kontaktcenter, i receptioner, utbildnings- och jobbcenter samt inom försörjningsstöd. Utbildningarna omfattar mänskliga rättigheter, diskrimineringslagstiftning, minoritetslagstiftningen med utgångspunkt i den romska minoritetens rättigheter. På grund av pandemin fick utbildningen arbetas om till digitalt utförande. Delar av de animerade filmer som är framtagna och publicerade på uppsala.se om romers historia, antiziganism och minoritetsrättigheter samt översatta till flera varieteter av romani chib, ingick som en del i den interaktiva utbildningen. Under förra året genomfördes fem digitala utbildningstillfällen. Utvärderingarna visade att av de som deltog var 91 % ”mycket nöjda” eller ”ganska nöjda” med utbildningen och 91 % skulle rekommendera utbildningen för andra kollegor och medarbetare.

[För dig som tillhör nationella minoriteten romer - Uppsala kommun](https://www.uppsala.se/for-dig-som-tillhor-nationella-minoriteten-romer)

[Romers rättigheter och kommunens skyldigheter \(uppsala.se\)](https://www.uppsala.se/romers-rattigheter-och-kommunens-skyldigheter)

Samråd med nationella minoriteten romer

Kommunen genomför regelbundet öppna samråd för den nationella minoriteten romer. Informationen om samråden sprids av samhällsvägledaren via olika kanaler så som brev, mejla, sms och anslag på anslagstavlor på biblioteken och kommunens Kontaktcenter. På grund av pandemin har inga samråd kunnat genomföras fysiskt under 2021. I mars månad bjöd förvaltningen in till ett digitalt samråd, vilket inte gav något lyckat utfall. Förvaltningen vet om att personer tvekat att medverka vid digitala samråd. Inga fler samråd har därför genomförts under 2021 men planeras för fysiskt under 2022.

Samråd med ungdomar nationella minoriteter

Barn och ungdomar är prioriterade målgrupper som kommunen särskilt behöver och vill nå. Under 2021 bjöd föreningen Fredens hus in till fyra digitala samt två fysiska ungdomssamråd. Samråden vänder sig till ungdomar som bor i Uppsala och tillhör en nationell minoritet. Samråden har benämnts som ”ungdomsträffar” i marknadsföringen för att sänka trösklar och försökt nå ut till ungdomar genom olika kontakter, skolbesök samt myndigheter och sociala medier.

Målet initialt med ungdomssamråden är att skapa tillitsfulla relationer med ungdomar, sänka trösklar för ungdomar att delta och dela med sig och ordna ”trevliga” aktiviteter för målgruppen. På längre sikt är målet med träffarna att få

unga från de nationella minoriteterna att bli informerade och få kunskap om sina minoritetsrättigheter, tycka till om och ge förslag på kommunens arbete samt skapa en referensgrupp för framtida aktiviteter.

Det har varit svårt att nå ut till målgruppen och vid varje tillfälle har det kommit från noll till åtta deltagare. De som har deltagit har varit aktiva. Organiseringen av unga tillhörande de nationella minoriteterna varierar och är olika stark i olika delar av landet. Andra yttre faktorer som kan påverka medverkan är fördomar, misstänksamhet och hat mot unga människor tillhörande de nationella minoriteterna i Sverige. Pandemin ledde till att träffarna hölls digitalt vilket kan ha haft en negativ påverkan på antalet deltagare. De ungdomar som deltagit i de digitala träffarna har uppskattat dem och vill ses fysiskt, inte bara digitalt.

Socialförvaltningen har tillsammans med kommunledningskontoret, utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen planerade insatser för samråd med yngre barn tillhörande de nationella minoriteterna. Gällande samråd med barn har önskemål inkommit från minoriteterna att man vill träffas fysiskt och inte digitalt.

Samhällsväglare med romsk språk- och kulturkompetens

Samhällsväglaren med romsk språk- och kulturkompetens ansvarar för en öppen mottagning två gånger i veckan i arbetsmarknadsförvaltningens lokaler. Dit är personer från den nationella minoriteten romer välkomna för att få råd, stöd och vägledning. Frågorna som kommer rör en rad olika områden som till exempel skola och utbildning, bostad, bilda förening och övriga sociala områden samt vägledning till myndigheter. Det är en fördel att mottagningen finns inom arbetsmarknadsförvaltningens lokaler då det är lätt att vid behov lotsa vidare till ordinarie handläggare inom utbildnings- och arbetsmarknadsområdet. Samhällsvägledningen har under 2021 också behövt ställas om till digital form, vilket har skett via telefon, Messenger, Teams och andra digitala former.

Likaså har mötesplatsen Kafé Romano, som kommunens samhällsväglare med romsk språk- och kulturkompetens bjuder in minoriteten till en gång i månaden, fått ställas om digitalt och har under 2021 genomförts via Teamsträffar. Kafé Romano är en plattform och mötesplats enbart för personer som tillhör den nationella minoriteten romer och där samlas såväl unga som äldre. Varje tillfälle har ett på förhand bestämt tema med en inbjuden gäst vilka är överenskomna med minoriteten tidigare – dialog förs kontinuerligt med minoriteten om vilka teman och frågor som ska tas upp. Under förra året har Kafé Romano haft besök av bland annat Antidiskrimineringsbyrån Uppsala, Länsstyrelsen Uppsala län samt studiecoach vid Lärcentrum i Uppsala kommun. Flera personer från målgruppen har uttryckt att en informell mötesplats som Kafé Romano är ett viktigt och avspänt forum där man får möjlighet att träffa andra romer, utbyta gemensamma erfarenheter och tillsammans också kunna få möjlighet att förbereda samråd med kommunen samt andra gemensamma aktiviteter.

Högtids- och minnesdagar

Resandefolkets högtidsdag den 29 september samt Internationella Romadagen den 8 april har under flera års tid uppmärksammats av kommunen tillsammans med det civila samhället med bland annat musik-, dans- och föreläsningsprogram. Programmen har varit öppna för allmänheten och genomförts på de olika kulturcentra i Uppsala. Under 2021 har inte några fysiska program kunnat

genomförs men Uppsala kommun har uppmärksammat dagarna med digitala hälsningar på kommunens webbsida. Förtintelsens minnesdag den 27 januari uppmärksammade kommunen med ett streamat program från Reginateatern och programmet genomfördes i samverkan med socialnämnden, kulturnämnden och kommunstyrelsen.

Mänskliga Rättighetsdagarna

Under forumet Mänskliga rättighetsdagarna som genomfördes digitalt våren 2021, då Uppsala kommun var en av de lokala medvärdarna, genomförde socialnämnden ett seminarium tillsammans med Boverket, Uppsalahem, Länsstyrelserna Uppsala- och Stockholms län samt civilsamhället med rubriken "Diskriminering av romer på bostadsmarknaden".

[Mänskliga Rättighetsdagarna \(MR-dagarna\) - Uppsala kommun](#)

Mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet

Kommunens arbete för romsk inkludering är integrerat i kommunens handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun. Handlingsplanen togs fram i dialog med föreningar samt nationella minoriteter. I planen anges att kunskapshöjande insatser inom minoritetslagstiftningen ska genomföras. Handlingsplanen reviderades 2020 och har utökats med ytterligare ett delområde för kommunens mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet; kommunens skyldighet att främja och uppfylla de nationella minoriteternas rättigheter. Mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet återfinns i målområde 5.

[Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun](#)

I rapporten Uppsala och Agenda 2030 – VLR-rapport 2021 – Uppsala kommun, lyfts kommunens arbete för romsk inkludering som ett gott exempel.

[Uppsala och Agenda 2030 - Voluntary Local Review 2021](#)

Kommunen fortsätter på många olika vis att verka för en aktiv delaktighet av målgruppen för att säkerställa romsk inflytande och för en god dialog med verksamheter. Det är ett arbete som pågår kontinuerligt och som kräver tid, resurser och förståelse för minoritetens utsatthet. Kommunen värdesätter samarbetet med lokala aktörer och anser att det är en framgångsfaktor som bidrar till att främja den nationella minoritetens rättigheter inom en rad områden.